

Paavali lähetystyöntekijänä

Vaikka Paavalin toimintaa lähetystyöntekijänä seurataan yleensä Apostolien tekojen avulla, myös Roomalaiskirje kertoo siitä paljon. Itse asiassa juuri tuo kirje kertoo meille sen, millaisena Paavali näki oman tehtävänsä Euroopan evankelisoijana. Paavali piirsi Välimeren rannikolle laajaa kaarta. Se lähti liikkeelle Jerusalemissa, jossa hän oli itse ensin vainonnut Jeesuksen seuraajia. Evankeliumin löytämisen jälkeen hänen matkansa kulki Aasian kautta Ateenaan. Roomalaiskirjettä saneltaessa Kreikan kaupungit oli pääosin käyty läpi.

Tässäkin olisi ollut työsarkaa yllin kyllin yhdelle apostolille. Paavalin työn laajuutta kuvaa kuitenkin se, että hän katsoi nyt yhden kauden päättyneen. Oli aika siirtyä eteenpäin. Roomalaiskirje on siten kirjoitettu Paavalin elämän suuressa taitekohdassa. Hän suunnitteli matkaa Roomaan, josta hän halusi saada uuden tukikohdan lähetysmatkoilleen. Evankeliumin viivaa oli tarkoitus piirtää Espanjaan saakka. Siellä nimittäin olivat ”maan ääret” – suuren tuntemattoman valtameren ranta. Sen ajan maailma rakentui Välimeren ympärille.

Eurooppa Kristukselle

Paavali kantoi huolta koko Euroopan evankelioimisesta. Se ei ole aivan vaatimaton tavoite. Hän kaiketi ajatteli, että muut apostolit pitävät huolen Egyptistä ja Afrikan pohjoisosista. Myös Jerusalemissa itään oli työtä tehty – olihan Paavali kääntymyksensä jälkeen löytänyt turvapaikan Damaskoksesta. Paavalin pakanakansat

olivat kuitenkin Rooman valtakunnan alamaaisia. Kyseessä oli hänen alueensa ja hänen kansansa. Hänellä itselläänkin oli Rooman kansalaisuus. Lähes käsittämättömällä sitkeydellä Paavali oli tehnyt kaupunki kaupungilta työtä Galatian, Aasian, Makedonian ja Akhain maakunnissa. Lukemattomat kaupungit olivat syttyneet evankeliumille.

Paavali oli saattanut päätökseen evankeliumin julistamisen Jerusalemissa Illyrian, nykyisen Albanian rajoille saakka. ”Näin olen vienyt päätökseen Kristuksen evankeliumin julistamisen kiertäen kaikkialla Jerusalemissa aina Illyriaan saakka.” (Room. 15:19). On vaikea tietää, miten tarkasti hän tarkoittaa näitä maantieteellisiä alueita. Jerusalemi ei varsinaisesti ollut hänen toimintaluuettaan. Kaupungin mainitseminen on pikemminkin symbolista, koska sieltä evankeliumi lähti liikkeelle. Kreikan pohjoisosassa olleessa Makedoniassa Paavali puolestaan teki runsaasti työtä. Erityisesti Filippi ja Tessalonika ovat jääneet tästä toiminnasta historiaan. Kävikö Paavali myös Makedonian rajanaapurina sijainneen Illyrian alueella Adrianmeren puolella? Siitä ei ole tietoa. Emme tietenkään tiedä kaikkia alueita, joilla Paavali on kulkenut tai käväissyt. Saattaa kuitenkin olla, että Paavalin epämääräinen ilmaus ”ympäri aina tiettyyn paikkaan asti” (*kyklo mekhri tou*) tarkoittaa juuri toisin päin, että hän on kulkenut vasta Illyrian rajoille, ei sen alueelle (*kyklos* merkitsee piiriä tai ympyrää).

Paavali ja Espanja

Kävikö Paavali Espanjassa (Room. 15:24)? Esimerkiksi Apostolien tekojen kertomus Paavalin elämästä jäi kutkuttavasti auki. Kellään ei ole varmaa tietoa siitä, missä ja miten Paavali kuoli, vaikka siitä onkin yksi Raamatun ulkopuolinen kertomus jäänyt jälkipolville. Ja vaikka tiedettäisiinkin, että Paavali kuoli Roomassa, hänellä olisi kyllä ollut aikaa kulkea ympäri maita vielä ennen kuolemaansa. Ensimmäisessä Kleemensin kirjeessä (Apostoliset isät) kerrotaan, että Paavali kävi ”lännen rajoilla” saakka (1. Kleem. 5:7). Jos tämä tarkoittaa samaa, mihin Muratorin kaanonista säilyneet tiedot viittaavat, Paavali ehti käydä Espanjassa saakka. Nimitys ”Spania” tarkoitti tuohon aikaan koko Pyreneitten niemimaata. Myös nykyisin Portugalin alue kuului siihen. Spania oli Rooman provissi, jonka alueelta oli vuosien varrelta tullut monta kuuluisaa roomalaista johtajaa.

Espanja oli kyllä luonteva jatko Paavalin työlle. Rooma oli jo evankeloitu. Hänen ei tarvinnut kantaa suurta huolta Italiasta. Roomasta oli tarkoitus pikemminkin tulla tukikohta lännen valloittamiselle. Paavalihan pyysi kirjeessä avoimesti tukea tuleville lähetysmatkoilleen. Espanja oli rannikolla seuraava kohde. Yllä nähtiin, että Paavali piirsi ympyrän kaarta (*kyklos*) Jerusalemissa Ateenan kautta Roomaan. Sama kaari jatkuisi kauniisti Espanjaan, ja näin kaikki Välimeren provinssit olisi käyty lävitse.

Ahkera apostoli

Paavali näyttääkin hahmottaneen työkenttäänsä Välimeren maiden ja Rooman provinssien mukaan. Ehkä strategia oli sillä tavalla päämäärätietoinen, että kustakin maasta evankeliumi voisi sitten levitä pohjoiseen uusien seurakuntien työn kautta. Lisäksi kysymys kielestä saattaa olla suunnitelmien kannalta olennainen. Kohdemaana Espanja oli melko helppo, sillä Rooman vaikutus oli ollut siellä suuri. Kieli ei ollut ongelma. Lisäksi maassa on mitä ilmeisimmin ollut juutalainen vähemmistö, jonka synagogista työ oli helppo aloittaa.

Paavali on siten ollut todellinen Euroopan apostoli. Hän on ensin evankelioinut Vähän-Aasian ja Kreikan alueet Rooman valtakunnasta. Kirkot oli perustettu kaikkialle ja evankeliumi meni eteenpäin ilman Paavalin suoranaista panosta.

Tosin kirjeiden välityksellä piti ohjeita lähettää moneen paikkaan. Seuraavaksi apostoli aikoi Rooman kautta Ranskaan ja Espanjaan – kuten me nykyään näitä alueita nimitämme. Euroopan lähetystyö oli hänen mielestään helpostikin yhden miehen tehtävä. Aika hyvin hän siinä näyttää onnistuneenkin.

Timo Eskola

Paavali on siten ollut todellinen Euroopan apostoli. Hän on ensin evankelioinut Vähän-Aasian ja Kreikan alueet Rooman valtakunnasta... Seuraavaksi apostoli aikoi Rooman kautta Ranskaan ja Espanjaan.